

Secundum Preceptum

cui promittit vel aliquid tale
h Dubitatur. iij. qn̄ ille qui au-
dit aliquē aliu iurare falsum et
ipse scit et tacet. an teneatur hoc
manifestare. **h**xc q̄stio mouet
ideo. qz dicitur leuic. v. Anima
que auduit vocē iurātis falsū
testisqz fuit. qz aut ipse vidit
aut oscius est. nisi indicauerit
prohibet iniquitatē suā. dicit tñ
thō. in summa. **Et rap.** qz ex q̄
moyses in predicta auctorita-
te non exp̄ssit. cui hoc esset indi-
candum. sufficit isti ut se ab hoc
peccā vinculo absoluat si iudicet
talibz qui magis possent p̄des-
se q̄ obesse periuro siue eū cor-
rigendo. siue deū p̄ eo placādo
utputa sacerdotes vel honesti
et discreti p̄res **Et ad hāc** denū-
ciacōnem de talibus personis
satiēdam tenetur quilibz quo-
cūscūqz viderit aliquē vicinū
p̄cipicō id est peccō cōmittēdo.
Hic soluit questionē istā au-
g. li. q̄stio. Sup leuic. xxi. q.
v. hic videtur. Capitu. iij.
Qontra secundum p̄cep-
tum. non assumes ac-
peccāt adhuc tria ge-
nera peccōz. Primi sūt blasphemie.
Secūdi sunt adiurātes illi-
cite. Tercij sunt p̄ creaturas il-
licite iurātes. de quibz est dicē-
a dū p̄ ordinē. **Cir̄ p̄mū notā**
dū scdm thō. 2. 2. q. xii. qz blas-
phemare ē lōmītatī et excellētie

Capitulum Quartum

precipue diuine derogare seu
cōuītiari. **Dicitur** lōmītatī qz de-
us omnimode bonus est et excel-
lēs. **Dicitur** p̄cipue diuine qz
blasphemā cōmitti pōt in scōs
et diuina. **Sicut** em̄ deus in sc̄-
ctis suis lau datur i q̄tum lau-
dantur opa que deus in sc̄ctis
suis efficit. **Ita** ex blasphemā q̄
fit in sanctos ex osequēti in deū
redūd at. **Dicitur** deroga-
re. vbi nō nō qz sunt tres quo-
dam mō spēs huius peccati blas-
phemie et semp̄ deo derogatur
Vna est cū attribuitur dō qd
ei non cōuenit. ut cū aliqui di-
cūt qn̄ ipi puniūtur in se veli-
fuis et alij peccōres nō puniūt
taliter. **Ecce** deus est iniustus.
Similit̄ maledicentes deo ut
lulozes ei imp̄cantes q̄ nō p̄nt
deo inesse. **Sicut** qui vllēt de-
um non eē iustum ut peccā eo-
rū non puniret. sicut etiā isti
in inferno satiūt. **Sic** etiā pec-
cant deo attribuētes mēbra q̄
in q̄tum deus non habet. **Et**
peccō qui deo attribuūt mēbra
que noiari de p̄bo viro essent
verecūda. **Et** pessime qui deo
attribuūt que i eo nō sunt. **Ex-**
emplū primi. **Iurātes** p̄ caput
dei et p̄ similia mēbra. **Exēplū**
secūdi ut p̄ dei postiora et p̄
alia verecūda mēbra. **Itē** simile
videtur qn̄ quidam a deo pu-
niūtur q̄ dicūt nunq̄d latroes

Secundū**Præceptū**

sum? qđ fecim? vbi hoc meruim?
 m? Cū tñ alias deū sepe graui-
 ter offenderūt. Spēs blasphemie.
 alia est cū a deo r̄mouetur qđ
 ei ouenit ut dicētes deū nō
 esse iustū. deū nō esse verū hoīez
 deū nō esse in eucharistia. deum
 nō eternaliter punire peccatū
 mortle post hanc vitā. Tercia
 spēs ē. qñ creaturē attribuitur
 qđ deo appropatur ut qđ yma-
 go det gram. qđ creatura aliq̄
 puta verbū vel factū pronūtiat
 futura soli deo nota. Sic cū fu-
 c p̄sticōes iterdū fit. **S**ecundū
 nōndum fm̄ thō. vbi prius qđ
 blasphemia fm̄ gen? suū ē pec-
 catū mortle. si acō est qđ peccm̄
 mortle ē p̄ qđ hō sepatur a pri-
 mo p̄ncipio spūalis vite qđ ē
 caritas dei. vñ quēcūq; caritati
 repugnant ex suo genere sūt
 peccā mortlia. Blasphemia autē
 scđm gen? suum r̄pugnat cari-
 tati. qđ derogat diuine bonitati
 que est obiectū caritatis. Et ite-
 rū qđ est contra secundū p̄cep-
 tū. Sūt autē fm̄ thō. vbi prius
 tres grad? blasphemie. in dero-
 gante em̄ diuine bonitati scđ;
 tres p̄fatos modos. quidā de-
 rogāt scđ; solā opimōnē intel-
 lectus. alij derogāt deo fm̄ opi-
 nōnem intellect?. oiecta qđā
 affectus seu volūtatis detesta-
 cōne. Et vterq; modus dicit
 blasphemia cordis si non pro-

Capitulū**Quartū**

dit ad extra. Alij autē primum
 modū vel secundum v̄l ambos.
 lingua produnt et est blasphem-
 ia oris. p̄ma mala. secūda pe-
 ior. tertia pessima. Et sunt scđm
 genus suū omnes tres gradus
 maxima peccā. Sed dices est
 ne semp̄ peccatum mortle emit-
 tere blasphemiam. cū quidā abs-
 q; delib̄acōne blasphemēt. **S**
 ibidē. thō. blasphemia potest
 absq; delib̄acōne ex surrep̄cō-
 nē procedere dupliciter. vno
 mō qđ aliquis nō adūtat hoc
 quod dicit eē blasphemiam. qđ
 potest contingere cū aliquis su-
 bito ex aliqua passiōe in v̄ba
 ymaginate prorūpit quorum
 significacōnem non confideāt
 Et tūc est peccatum veniale et
 ideo non habet pprie racōnem
 blasphemie. alio mō quādo ad-
 uertit hoc eē blasphemiam cō-
 siderās significata verborum et
 tūc nō excusatur a peccō mortli.
 Sic nec ille qđ ex subito motu
 ire aliquē occidit iuxta se sedē-
 tem. **T**ercō nōndum qđ pro-
 vitādo huiusmodi peccō quicq;
 mala blasphemie sūt ostendāda.
 Priō ecclā hoc peccm̄ multū pu-
 nit. qđ. xxij. q. v. talis qđ iurat p̄
 caput dei. aut p̄ capillos eius
 aut aliquid huiusmodi dices
 quasi deus scđm diuinitatem
 talia habeat. Si cleric? est de-
 bet depōm̄. si vero est laicus

Secundum Preceptum

anathematisai qđ scđm bōuē.
 in. iij. di. xxxix. intelligēdum ē
 de illis qui turpiter et irreuerē
 ter nomnāt mēbra xpī et quo
 dam exquisito modo iurandi
 diuidunt eum mēbratim et po
 tissime qui iurāt per ei⁹ mēbra
 que etiam in nobis wrecundū
 est nominare. Et essent p illis
 a p̄fidentibus religiosis et secu
 laribz grauissime puniēdi. Idē
 uidetur etiā intelligendū de hīs
 qui de uirgine benedicta et sā
 ctis dei iurādo ikoneste loquū
 tur. Aut qui aīas suas demoi
 bz deuouēt vel alia dicūt horrē
 da. Secūdo detestabile ē hoc
 vitium qz peius est periurio. vñ
 glō. sup illud ephē. iij. Blas
 phemia tollatur a uobis. dicit
 peius est blasphemare q̄ peie
 rare. Qui ei pierat idē falsum
 iurat nō dicit aliqd vel sentit
 aliquid falsū de deo sicut blas
 phemus. Sed adhibet testē
 tan q̄ sperans qz deus sup hoc
 nō testificetur p aliquod eui
 dēs signū. vñ de pene periurio
 debite etiā isti blasphemus debe
 rentur de iustitia. Tertio ē de
 testabile qz blasphemā ipon
 derat homicidio. vñ tho. ibidē
 dic. Homicidiū et blasphēia
 si cōsiderētur scđm obiecta in
 que peccatur maximū est blas
 phemia qz est directe pccm in
 deū. homicidiū aut in primum

Capitulum Quartum

Si aut cōsiderētur scđm effe
 ctū nocēdi sic homicidiū ipon
 derat. plus enim nocet homici
 diū proxio q̄ blasphemā deo
 qui non moritur. Tñ qz blas
 phemus intendit nocumētū
 inferri honori diuino simplici
 ter grau⁹ peccat q̄ homicidā
 p̄mū tñ locū tenet homicidiū
 inf peccata i proximū cōmissa
Quarto est detestabile qz hic
 a deo et a seruis dei morte sepe
 punitum reperim⁹. vñ de leuic.
 .xxiii. Fili⁹ rixās cū alio quo
 dam et blasphemans deū capi
 tur in carceatur. Et de qz moy
 sen rñfū dedit qz lapidari de
 beret et statū lex sārita est. Quī
 blasphemauit nom̄ dñi mor
 te moriatur. siue ciuis siue pre
 grinus fuit. Item refert vñcē
 c⁹ in speculo historia. Qđ rex
 frātie philipp⁹ quicumqz pce
 pit in tabna vel alibi hoīem ec
 militē blasphemasse eū s̄bmer
 sit et de hoc edictū firmum po
 steris ante mortem suā reliq̄t
Quinto hoc pccm est detestabi
 lissimū qz p̄rium est oim dā
 natoz. vñ de dic glō. sup illō
 apoc. xvi. Estuauerūt hoīes
 estu magno et blasphemauerūt
 nom̄ domini habētis p̄tātē su
 p has plagas. In inferno in q̄t
 positi q̄ uis sciant se p merito
 puniri dolent tamē qz de⁹ tātā
 potentiā habeat qz plagas eis

infert. hoc autē ē dicit thō. blas-
phemia. Et credibile ē q̄ post
resurrectionē erit eis etiā vca-
lis blasphemā. **C**ir. ij. vicz ad
iuracōez nōndū scdm thō. 2. 2.
q. lxxix. q̄ ad iurare nō ē aliū
ad iurādū iducere. s̄ ē p̄ quan-
dā similitudinē iuramētī a se indu-
cti aliū ad aliquid agēdū pro-
uōre. Pro cui⁹ declaracōe adū-
tendū q̄ ille qui iurat iuramen-
to promissorio p̄ reuerētā diui-
ni noīs q̄ ad confitōnē sue
promissionis iducit. seipm ob-
ligat ad faciēdū quod promit-
tit q̄ est seipm immobilit̄ or-
dinare ad aliquid agēdū. Si-
cut autē hō seipm ordinare pōt
ad aliquid agēdum. ita etiā ⁊
alios superiores quidē dep̄can-
do. inferiores autē impando. Cū
igitur vtr̄q̄ ordinacō p̄ aliq̄d
dīmū cōfirmitur est ad iuracō. Et
fieri pōt. ad quōq̄ genera rerū
ad dēū. ad subditū sibi hōiem
seu ad se. ad proximū eq̄lē. vel
superiōrē. ad demonē. ⁊ ad crea-
turā irrōlē. s̄ diuisimode. p̄mo
enim cū hō sit dñs actiū suoz
nō autē dñs eoz q̄ ab alio sūt
āgenda. idō sibiip̄i pōt necita-
tē imponere p̄ dīmī noīs iuoca-
cōnem. non autē hanc necitatē
pōt alijs imponere nisi sibi sub-
ditis quos pōt ex debito p̄stiti
iuramētī opellere. Si igitur ali-
quis p̄ iuocacōez diuini noīs

vel cuiuscumq̄ rei sacre alicui
non sibi subdito adiurando ne-
cessitatem agendi aliquid im-
ponere intēdat sicut imponit si-
bi ip̄i iuracō. talis adiuracō illi
cita est. quia vsurpat potesta-
tem in aliū quā nō habet ⁊ cū
mittitur opellere quodāmō. Tñ
p̄pter aliquā necessitatem qui
sunt superiores. suos inferiores
tali genere ad iuracōnis cōstri-
gere possunt. Et idō p̄ncēps
sacer dotum ut origē. dicit sup̄
math. i. x. sum illicite adiurānt
p̄ dēū viuum. q̄ subditus eius
nō fuit. Si v̄ro adiurās inten-
dat solūmodo p̄ reuerētā diui-
ni noīs v̄l alicuius rei sacre ali-
quid ab alio obtinere absq̄ ne-
cessitatis imposicōe. talis adiu-
racō licita ē respectu quozūlibet
Et sic adiuram⁹ dēū dicendo p̄
passionē ⁊ crucem tuam libera-
nos. Si sicut hōiem. demonē.
⁊ angelū. a sic p̄t; se cū ⁊ ter-
tū. Est enī mod⁹ adiurādi sic
duplex vnus p̄ modū opulsi-
onis ⁊ est illicitus ad equalē et
superiōrē de quo in p̄mo. Se-
cūdḡ ē p̄ modū dep̄cacōis vel in-
ductōis ob reuerētā alicui⁹ sa-
cri. **Q**uō igit̄ demō possit a no-
bis adiurari licite vel nō. s̄ q̄
nō licz demōes adiurare p̄ mo-
dū b̄uolētīe dep̄cacōis seu in-
ductōis. quia ille modus vi-
detur ad quādā b̄uolētā vel

Secundum Preceptum

amicitiā pertinere q̄ nō lic; ad
 demones vti. a sic nigromāti
 ci vtūtur adiuratiomb⁹ ⁊ iuo
 cationib⁹ vel i cantacōibus de
 monū ad aliquid ab eis obti
 nēdum adipiscendū vel ad di
 scendū. **S**ecūdo aut adiuraci
 omis mō vic; q̄ ē p opulsiōne
 lic; nobis ad aliquid vti ⁊ ad
 aliquid non lic; possum⁹ ei de
 mones adiurādo p virtutē di
 uini nois tanq̄ inimicos r̄pel
 lere ne nob noceant corporali
 ter vel spūalit̄ scdm ptatē; da
 tā a xpo scd; illud luc. ix. Ecce
 dedi vobis ptatē calcādi sup
 serpētē ⁊ scorpiōes ⁊ sup oēs
 virtutē inimiciā nihil vobis
 nocebit. **E**t mar. vltio In noi
 ne meo demonia ciciēt **E**t ratio
 istius est qz demones in euz su
 huius vite nobis adūsarij cō
 stituūtur. non aut eoz actus
 nostre dispositioni sub dūtur
 sed dispositiōni diuine ⁊ sācto
 rū angeloz. scdm aug. 7. in. li.
de trin. **N**ō tñ licitū est demo
 nes adiuāre ad aliquid ab eis
 ad discendū vel etiā ad aliqd
 p eos obtinēdū qz hoc pertine
 ret ad aliquā societatem cum
 ipis habēdā. **V**nde crisost. sup
 illud obmutescē ⁊ exi ab eo di
 cit. **S**alutifer hic nobis dog
 ma datur. ne credamus demo
 nib⁹ q̄ tuncūq; denūtiēt veri
 tatem nisi forte ex spūali isti

Capitulum Quartum

ctu vel reuelacōe diuina aliq̄
 sācti ad aliquos effect⁹ demo
 nū opacōe vtantur. **S**icut de
 btō iacobo legitur qz p demo
 nes fecit hermo genē ad se ad
 duci ⁊ sic pat; iiij. **E**x predi
 ctis seq̄tur pmo qz nulla alia
 potestas h; demonem cogere
 nisi diuina. angelica ⁊ huma
 na non ex natuā sed ex grācia
 ⁊ virtute diuina. **E**t racō ē qz
 non est potestas sup terrā que
 ei cōpetur qui factus ē ut nul
 lum timer; ut dicitur job. xli.
 vnde glō. ibidē Omnia hūana
 superat ⁊ si meritis sāctoz sub
 iaceat. **E**xēplū ē de mltis sāctis
 nec obstat illd̄ thob. vi. qd̄ ra
 phael thobie iunior dixit qz fu
 mus pticule cordis piscis posi
 ti sup carbones ext̄minar; om
 ne genus demomio ⁊ fumus ei
 hoc non fecit ut dicit mco. de li
ra qz res corporalis non imp̄mit
 in rem pure spūalem. sed p fu
 mū desiḡbatur virtus expulsi
 ua merito r̄ia thobie q̄ fuit vir
 tus orationis thobie. cui⁹ mei
 to raphael expulit demonē. sa
 ram liberando ppter qd̄ dicitur
 ibidem. raphael ap̄hēdit de
 monē ⁊ ligauit eū in superiorib⁹
 egypti. nec obstat illud. i.
re. xvi. vbi ad citharisatioēm
 dauid spūs mal⁹ in saul q̄euit
 qz non fuit lib̄atus saltem ut
 demon non redir; sed melius

habebat virtute diuina immediata vel mediatis angelis sanctis ex merito dauid qui laudes diuinas in cithara canebat pro salute saulis sic et facti de uocacionibus? Melodia autem cooperabatur ad deuocionem. Sicut et quarti regum .iiij. Helizeus fecit adduci psalterium ut mens eius in deum eleuaretur. non tamen melodia in demonem agebat. Item naturalis disposicionem melodia bona potest facere et mala imminuere ratione quorum demon minus poterat vexare. de qua materia plenius reperies libro .v. in dialogo de formicis. Secundo patet ex profatis falsitas quorundam librorum in scriptis nigromanticorum et exorcismorum que per talia caracterisata demones se putant cogere et vexare seclusa virtute diuina non attendentes illud cristum Hoc genus demoniorum non eicitur nisi in ieiunio et oracione. per enim ieiunium secundum beatam corpus. et per oracionem spiritus leuatur ad deum ut calcet demonia. Tercio sequitur quod exorcismi quidam deberent exariari per litatos an aliquid superstitiosum continerent tunc enim non essent admittendi ne posteriora peiora fierent prioribus. Sicut exemplum ponit gregorius .li. i. dialogo de quadam per demonem obliuiscit post coeptum ecclesiam intrate et cum sacerdotis cuiusdam iuua

men nihil iuraret. ad incantatores eam duxerunt cognati et legio in eam intravit. Quinto habet an liceat adiurare irrationalem creaturam. Respondit theobaldus. Ad iuracionem que quis utitur ad irrationalem creaturam potest intelligi dupliciter vno modo ut ipsa adiuracio referatur ad ipsam creaturam irrationalem secundum se. Et sic vanum esset irrationalem creaturam adiurare cum non intelligat locutionem. Alio modo ut referatur ad eum a quo irrationalis creatura agitur et mouetur. Et sic dupliciter adiuratur irrationalis creatura. vno quidem modo per modum deprecationis ad deum directe quod pertinet ad eos qui diuina inuocacione miracula faciunt. Alio modo per modum compulsionis que refertur ad dyabolum que in nocumetum nostrum utitur irrationabilibus creaturis. Et talis est modus adiurandi in ecclesie exorcismis per quos demonum potestas excluditur ab irrationabilibus creaturis. Circa .iiij. a liceat per creaturas iurare. secundum gregorium super mattheum .v. Jurare per creaturam que dupliciter contingit. Primo ipsa; tanquam aliquid diuinum in se loquatur. et sic stricte putatur iurans canon .xxiiij. in duobus locis. Et etiam sic quis per iurium committeret mendacium per creaturam iurando ut ibidem dicitur. Secundo contingit iurare per creaturam iuramentum tanquam per rem

Secundum Preceptum

vilem continendo. p̄mū p̄tinz
ad infidelitatem a semp̄ e pec
catum sicut a secundum qd̄ p̄ti
net ad dolositatē. **Tercō** d̄cum
qui in ip̄a creatura p̄fidet tan
q̄ testē inuocādo ⁊ sic ioseph
iurauit per salutem pharaonis
gen̄. xli. Et eccl̄a iurat per san
ctā euāgelia. **Quarto** ostingit
iurare p̄ creaturaz tanq̄ eā ad
ysum quē iurās inde sperat deo
impignorādo. **Et sic** fit iuramē
tum execratoriuū. ut testis ē m̄
deus in animā meam. **Tercō** a
quarto licitum esse p̄t ut sup̄
tactum fuit. **Capitulu. v.**

Contra secundum p̄cep
tum. non assumes a c̄
peccat etiā vota fr̄a gē
a tes. **Vñ** de voto primo vidē
dum ē quid sit. **Secūdo** quā
tum peccm̄ sit infringere votum
Tercō de eius dispensacōe **Rū**
tum ad primū nōndum scdm̄
m̄gr̄m in. iiii. di. xxxviii. ⁊ thō
⁊ alios theologos. **Qd̄** votū
est cōceptō sp̄tanea melioris
ppositi aīmi d̄liberacōe d̄o vel
sanctis eius fir̄ta cū intencōe
se obligādi. **Pro** cuius intelle
ctū nōndū q̄ ad licitū ⁊ cōple
tum votum plura exiguntur q̄
tangūtur in descriptiōe eius.
Primo est conceptio alicui⁹ a
sp̄s̄facto in intellectu sc̄a. **Se**
cūdo exigitur q̄ nō sit de malo
Rā prope. sūptum votum nō

Capitulum Quintum

p̄t eē de malo ibi meliois vbi
presupponitur q̄ sit bonū. ma
lum enī p̄ci⁹ nos deordīnat a
deo. votum enī non ē vinculu
iniquitatis. vñ de p̄f̄id. **In** malis
promissis rescāde fidē: in turpi
voto muta decretū. vñ de iudē
plures q̄. xl. qui vouerunt se
neq; māducaturōs neq; bibi
turos donec occiderēt paulū
actu. xxiiij. **Male** uerūt. **Ter**
tio exigitur q̄ non sit de necō
a nobis alias fidē q̄ meliois
ad bonum enī necm̄ puta qd̄
alias est p̄ceptum nobis obli
gamur ex alterius auctōitate
⁊ hoc proprie nō p̄tinet ad vo
tum cui⁹ obligacō ē ex meā vo
lūtate. vñ tñ ut dicit durādus
q̄ ad idē p̄t quis obligari
pluribus obligacōib⁹. idē
n̄l prohibz quin ad illud ad
qd̄ obligamur p̄ p̄ceptum ex
alteri⁹ auctōitate obligemur
etiā p̄ votum ex propria volū
tate. **Vñ** de firmit̄ tenendū ē
q̄ uues cōtinētiaz ⁊ cōmitēs
adulteriū v̄l simplicē fornicā
cōez peccat duplicit̄. vicz p̄ccō
adulteriij vel fornicationis a
n̄lomin⁹ fractōe voti. q̄uis il
lud votū sit large ⁊ iproprie
dictū. **Quia** votū proprie di
ctū ē solum de h̄is q̄ sūt in h̄i
nis libertate. **Quarto** exigitur
q̄ nō sit bonū indifferēs q̄ ta
le ut sic non ordīnat in deū **Itē**